

Hälsa- och sjukvård

Regionala pensionärsrådet 12 maj 2023

Idag kommer vi att prata om

- Behovsrapport inom hälso- och sjukvård
- Omställningen, Nära vård
- Primärvård
- Delregionala nämnder

Behovsrapport inom hälso- och sjukvård

12 maj 2023

Innebörden av begreppet behov av hälso-och sjukvård

- Det finns nedsättningar i en persons medicinska, sociala och psykologiska livsvillkor.
- Det finns en åtgärd inom hälso- och sjukvården som personen har nytta av när det gäller att motverka den nedsättningen. Nyttan ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Rapporten belyser att antal frågor

- Vilka bor här i Västra Götaland?
- Hur ser det ut med befolkningens livsvillkor och levnadsvanor?
- Hur väl bidrar hälso- och sjukvården till att hålla oss friska?
- Vad bör vi vara uppmärksamma på inom det medicinska området?
- Har vi tillgång till hälso- och sjukvård när vi behöver det?
- Är hälso- och sjukvården hållbar?
- Fördelar vi medel efter behov?

Samband mellan inkomst, utbildning och hälsa

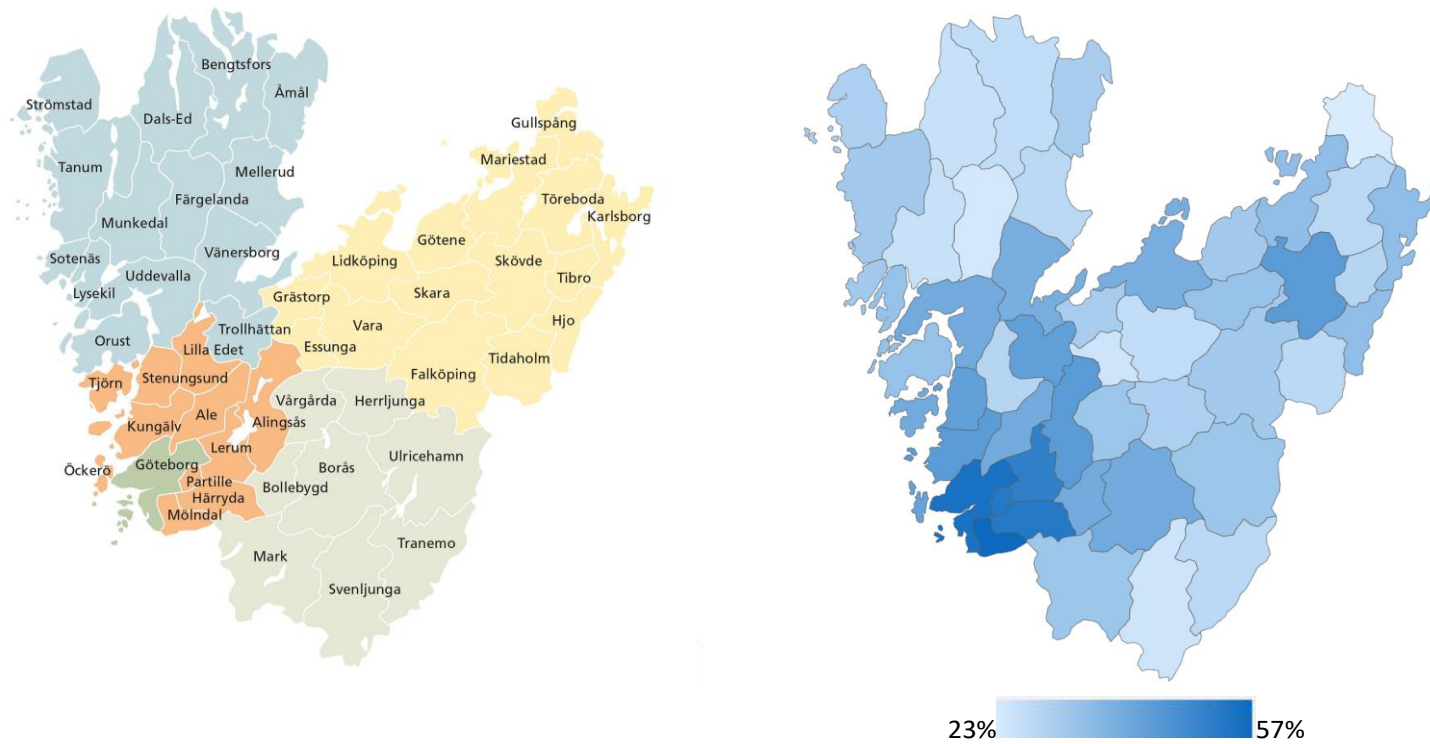
- DRNG
- DRNN
- DRNS
- DRNV
- DRNÖ

Ökande utbildningsnivå

Utbildningsdata för hela Västra Götaland.

	år 2015	2021
<i>Befolkningen 25–64 år</i>		
Andel utan gymnasieutbildning	13 %	11 %
Andel som har eftergymnasial utbildning	42 %	46 %

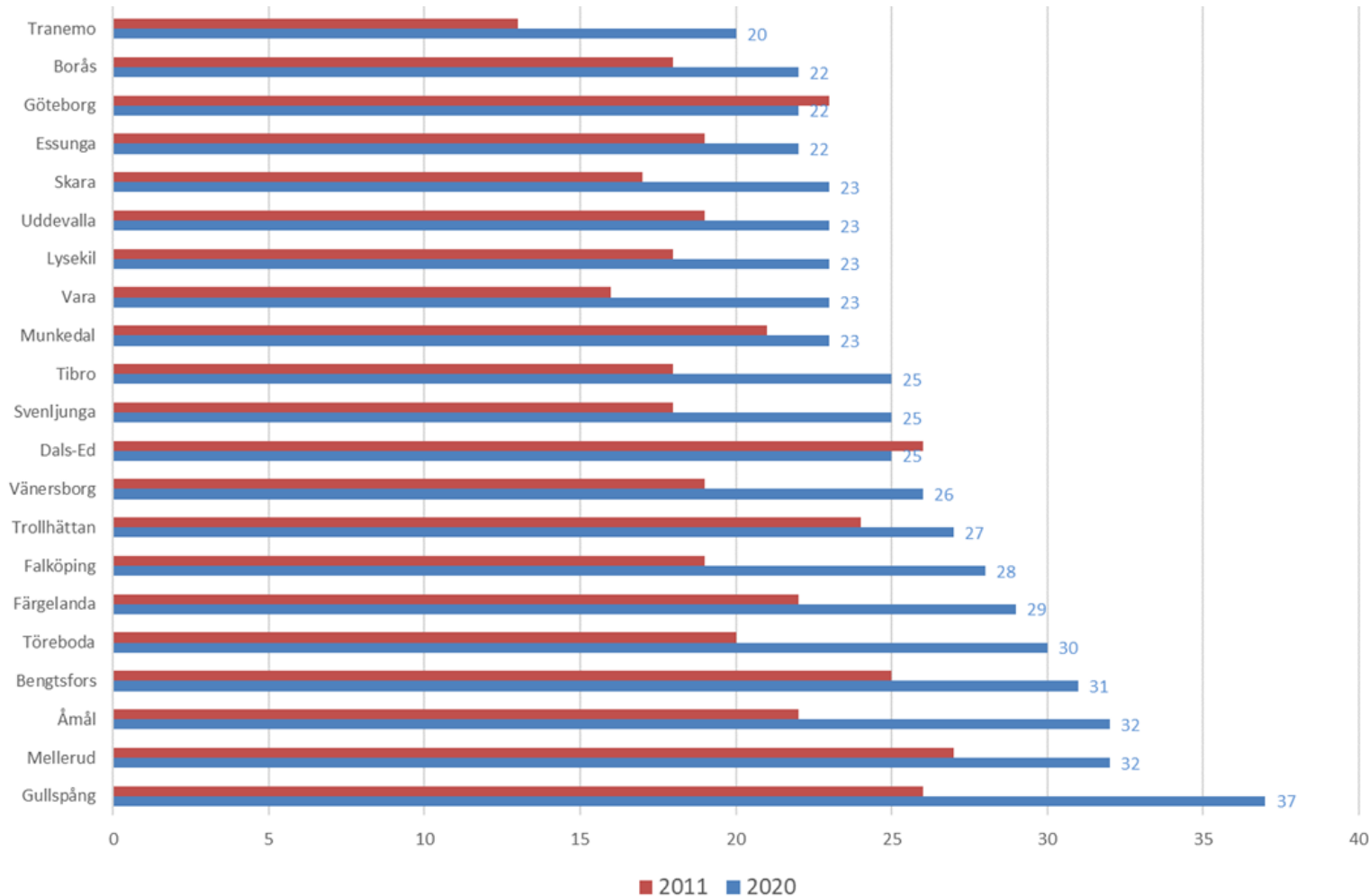

Andel befolkningen 25–64 år som har eftergymnasial utbildning

Data: SCB

Andel barn (%) som lever i hushåll med låg ekonomisk standard – ökning i många kommuner

Urval av kommuner med höga nivåer

Mindre än 60 procent av mediandisponibel inkomst

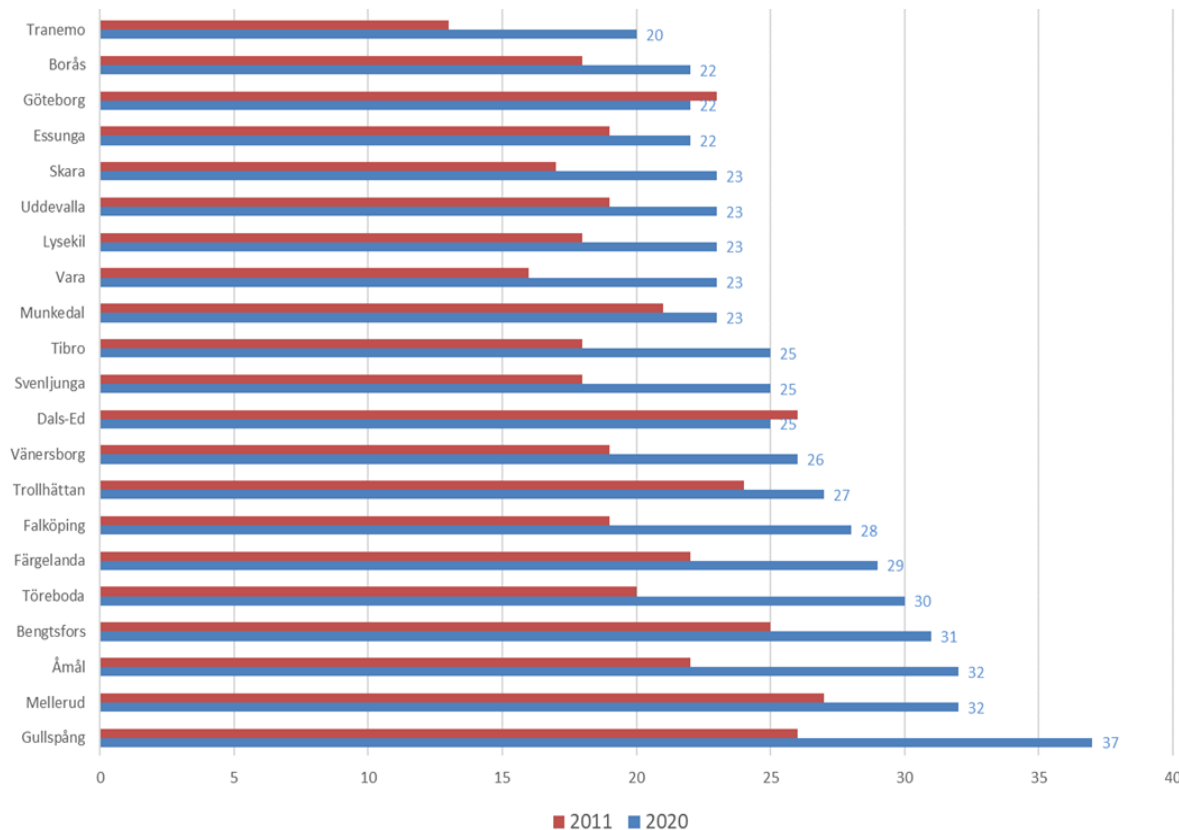
Låg ekonomisk standard 2019:

- Under 13 000 kr i månaden för en vuxen
- Under 32 000 kr i månaden för två vuxna och två barn

Hushållsinkomst – viktig hälsofaktor för barn

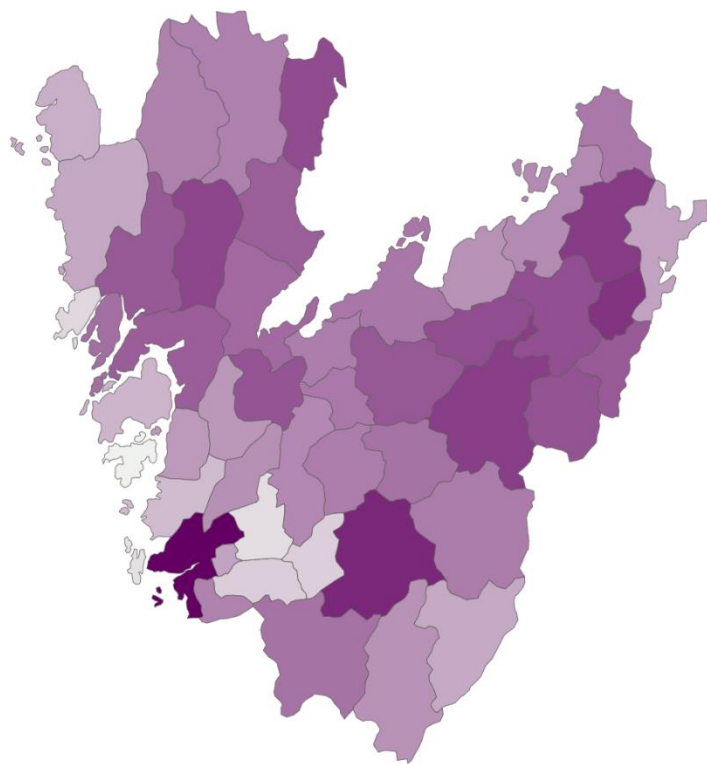
Andel barn (%) som lever i hushåll med låg ekonomisk standard.

Urval av kommuner med höga nivåer

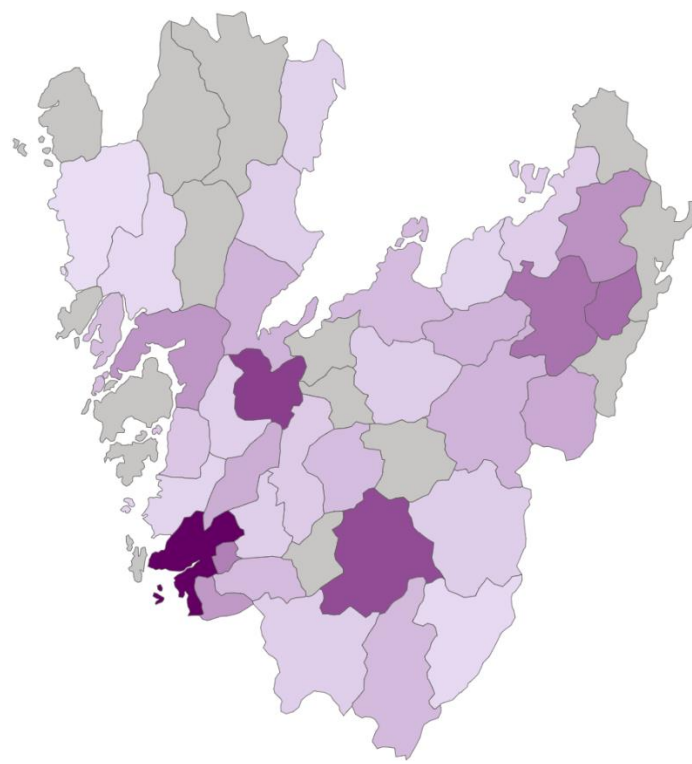

- Barn till föräldrar med låg inkomst och utbildning blir oftare inskrivna på sjukhus i Sverige.
- Störst är skillnaden när det kommer till vård för psykisk ohälsa och sjukdomar i andningsorganen.

Inkomster och ekonomiskt stöd för äldre

7,8% 18,8%
Andel 65+ med bostadstillägg

0,3% 2,3%
Andel 65+ med äldreförsörjningsstöd

De senaste tio åren har den genomsnittliga disponibla inkomsten för äldre hushåll ökat.

Kvinnor, ensamstående, utrikesfödda och personer 80 år och äldre -> lägre inkomster.

Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd går till sökande med låg/ingen pension och utan större ekonomiska tillgångar.

Äldre behöver i genomsnitt mycket vård. Låga inkomster kan göra det svårare att få råd till saker som vårdavgifter, transport, egenvård och mediciner.

Hur mår invånarna i Västra Götaland?

- DRNG
- DRNN
- DRNS
- DRNV
- DRNÖ

De flesta mår bra i Västra Götaland!

Hälsa definieras som "ett tillstånd av fullständigt fysiskt, mentalt och socialt välbefinnande och inte enbart frånvaro av sjukdom" (WHO 1948).

**8 av 10 pojkar
och 6 av 10
flickor känner
sig nöjda med
sina liv**

CAN drogundersökning 2022

**7 av 10 män och
kvinnor
uppskattar sin
hälsa som
bra/mycket bra!**

Hälsa på lika villkor, 2022

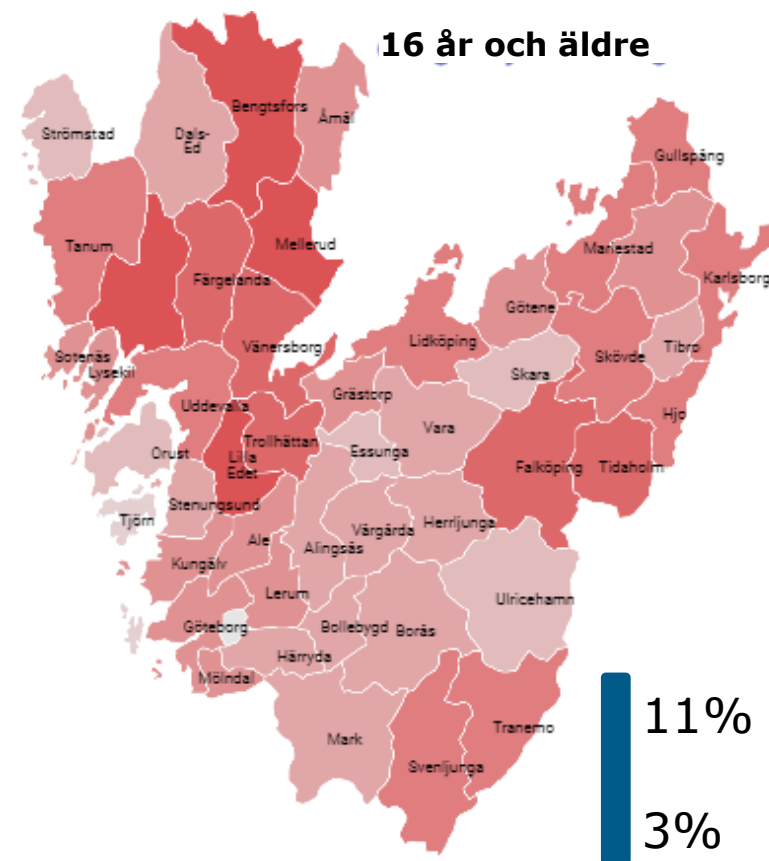
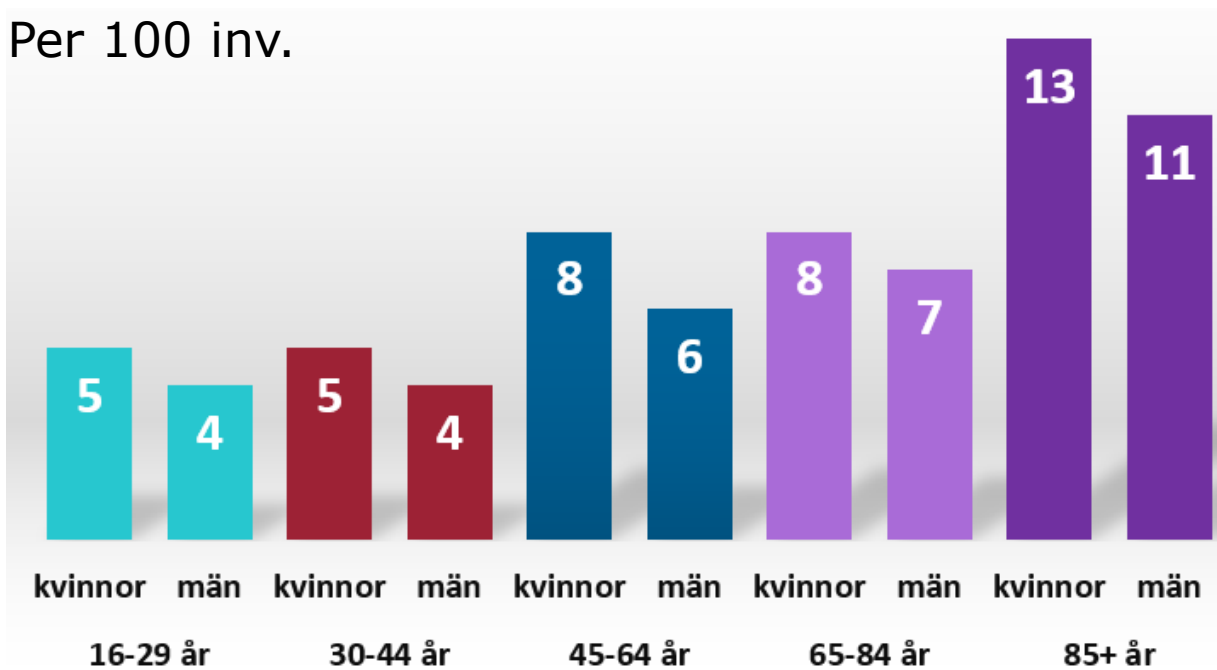
**9 av 10 män
och kvinnor
känner sig
nöjda med
sina liv!**

**9 av 10 män
och kvinnor
känner sig
lyckliga!**

Självskattad hälsa

Andel i befolkning som skattar sin hälsa som dålig eller mycket dålig.

Per 100 inv.

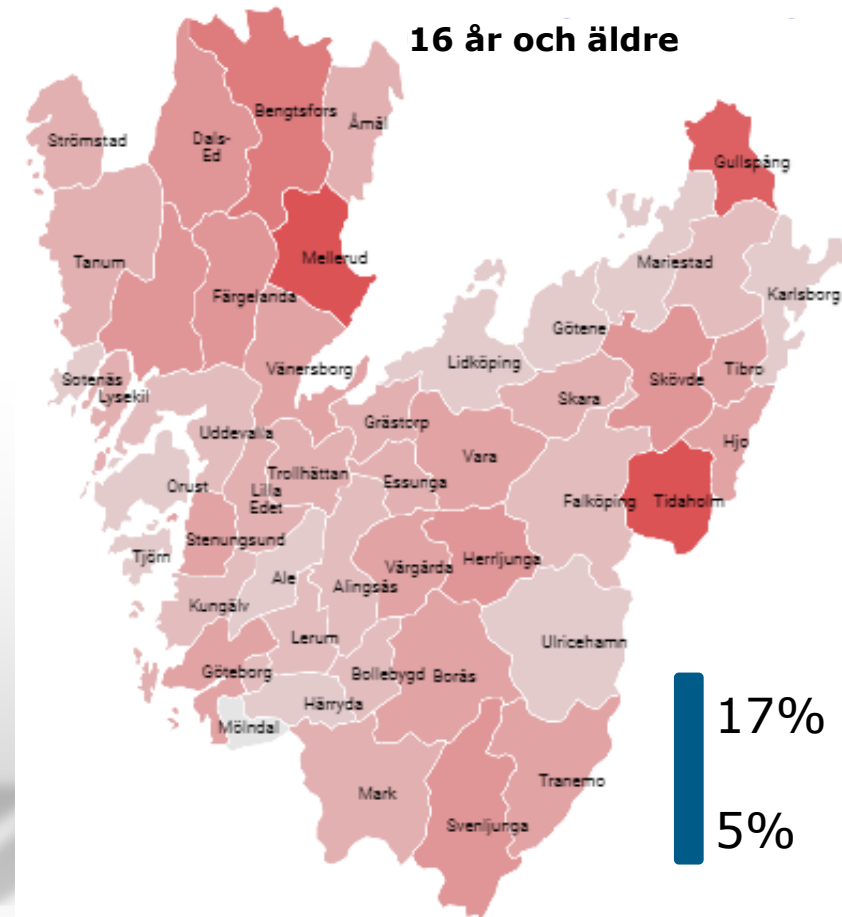
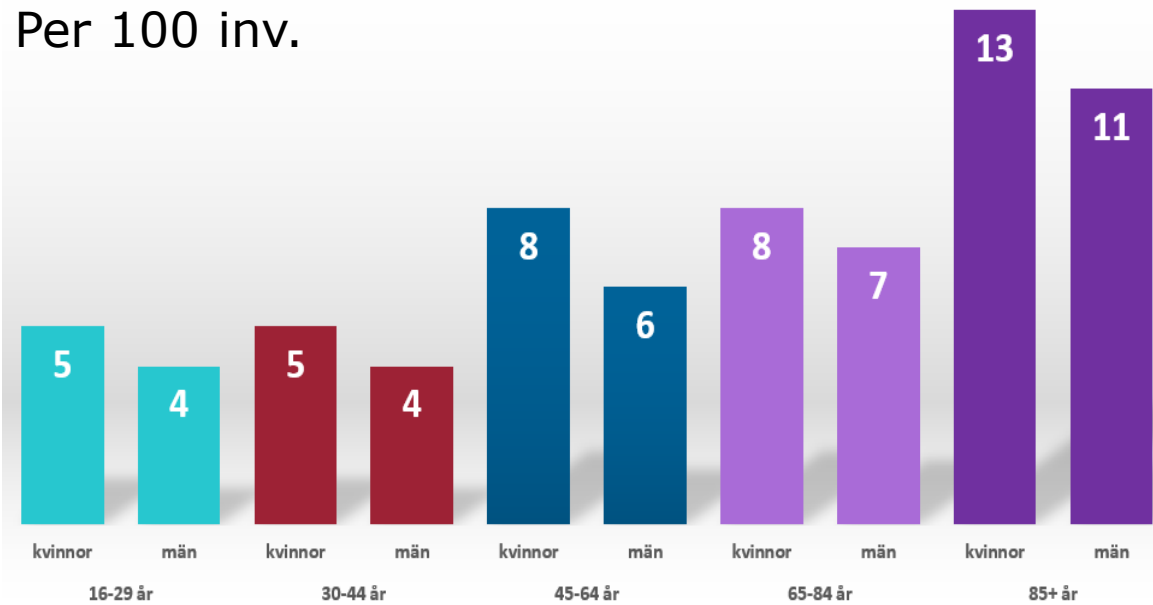

Källa: Hälsa på lika villkor, 2022

Självskattad tandhälsa

Andel i befolkning som skattar sin tandhälsa som dålig eller mycket dålig.

Per 100 inv.

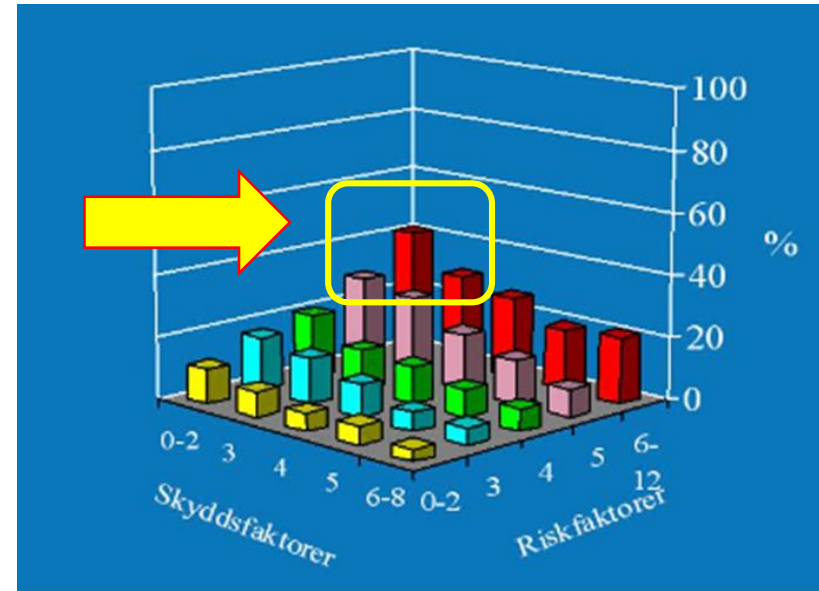

Källa: Hälsa på lika villkor, 2022

Grupper med något sämre hälsa

Förutom kvinnor och äldre....

- Ekonomisk svårighet
- Med förgymnasialutbildning
- Med funktionsnedsättning
- Med missbruksproblematiken
- Ensamstående med barn
- Saknar emotionellt stöd
- Ofrivillig ensamhet

Samspel mellan risk- och skyddsfaktorer.

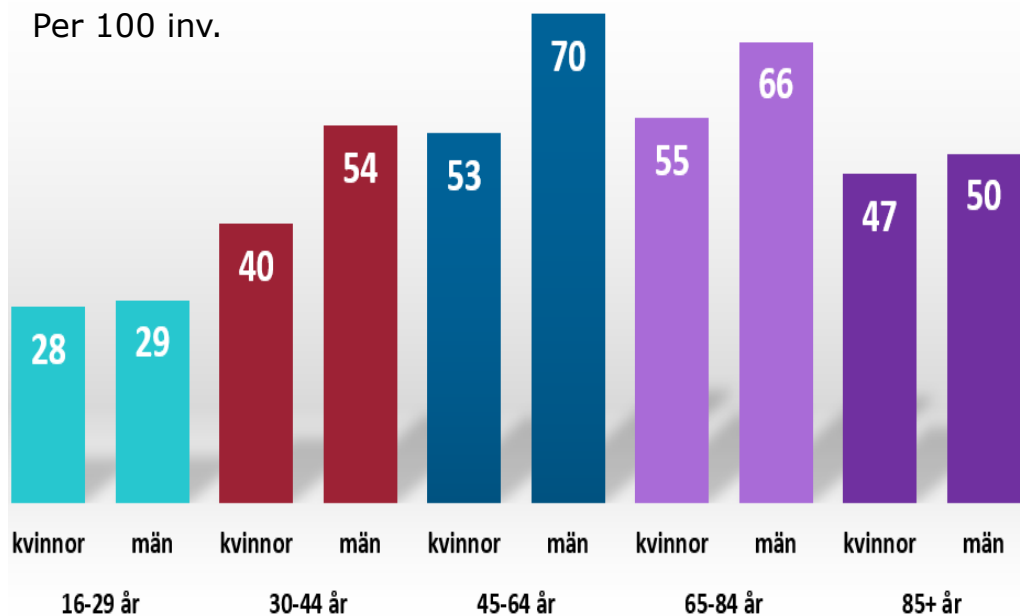
Sämre hälsa
bland dem med fler riskfaktorer
och få skyddsfaktorer.

Fetma

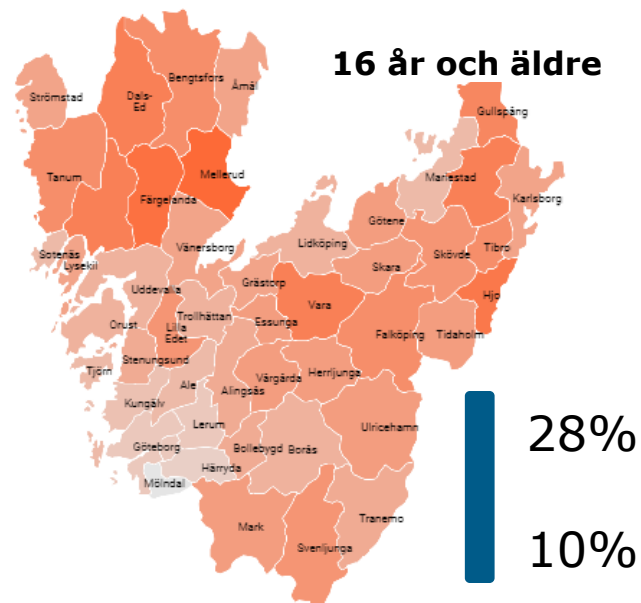
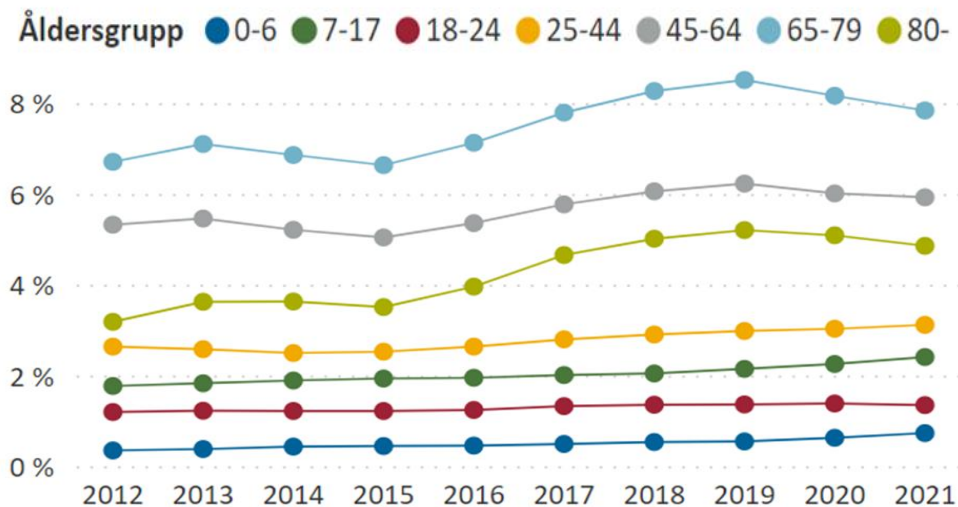
16 år+	Övervikt	Fetma
Män	40%	17%
Kvinnor	29%	17%

HÄLSA PÅ LIKA VILLKOR, 2022

Fetma, 16+år, HLV 2022

Diagnostiserad fetma, Vega

Källa: Hälsa på lika villkor, 2022

Psykisk ohälsa

Suicidtankar, 2022

Källa: Hälsa på lika villkor 2022.

Män: 3%

Kvinnor: 4%

Besvär av ensamhet eller isolering, 2022

Källa: Hälsa på lika villkor 2022.

Män: 25%

Kvinnor: 28%

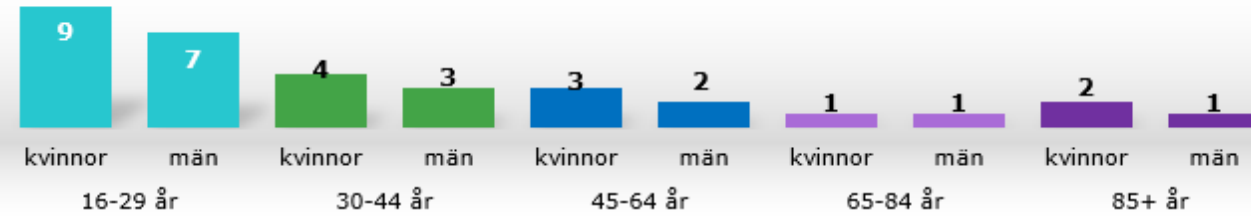
Besvär av ängslan, oro eller ångest, 2022

Källa: Hälsa på lika villkor 2022.

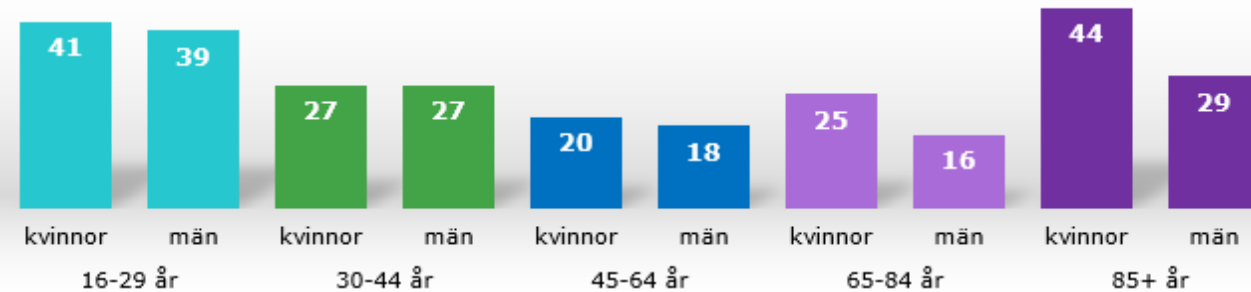
Män: 35%

Kvinnor: 52%

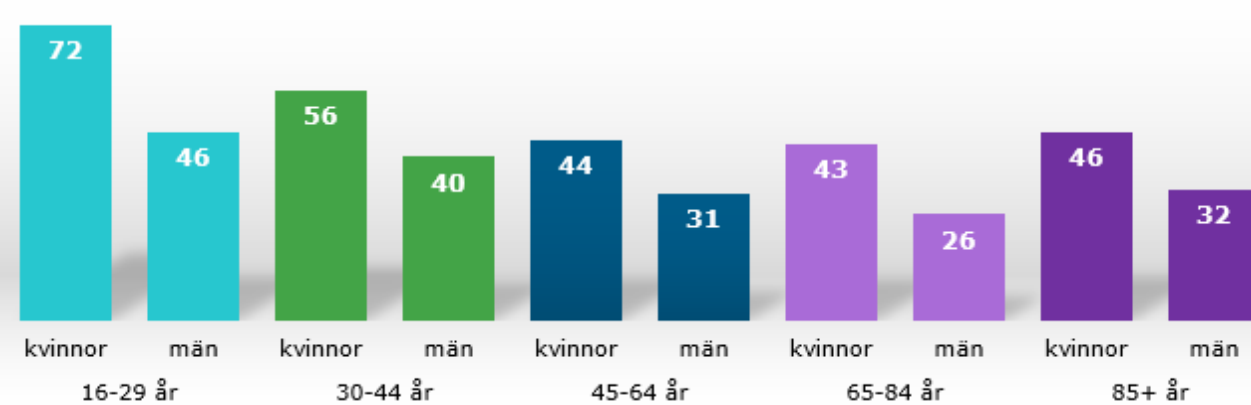
Per 100 inv.

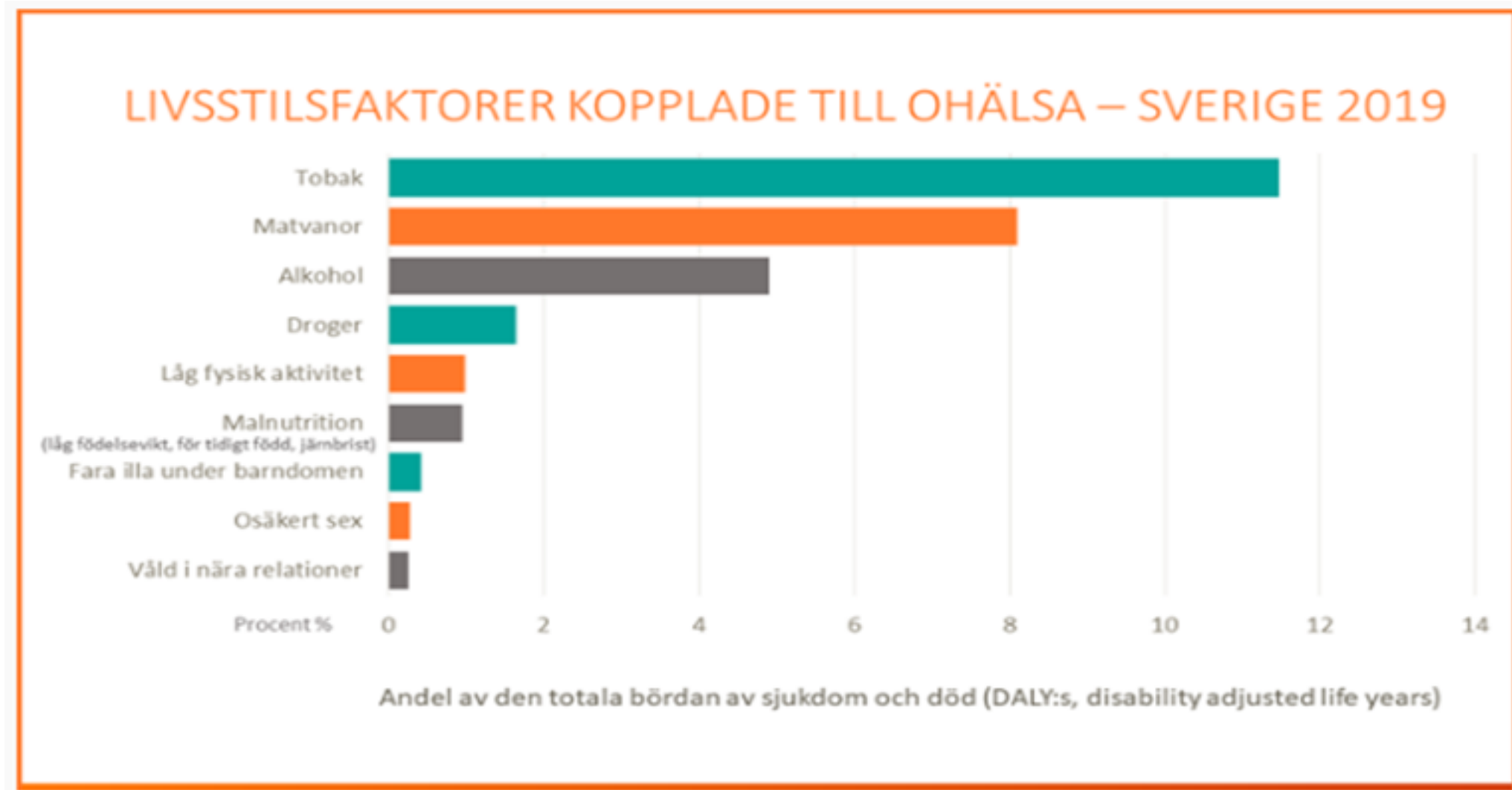
Per 100 inv.

Per 100 inv.

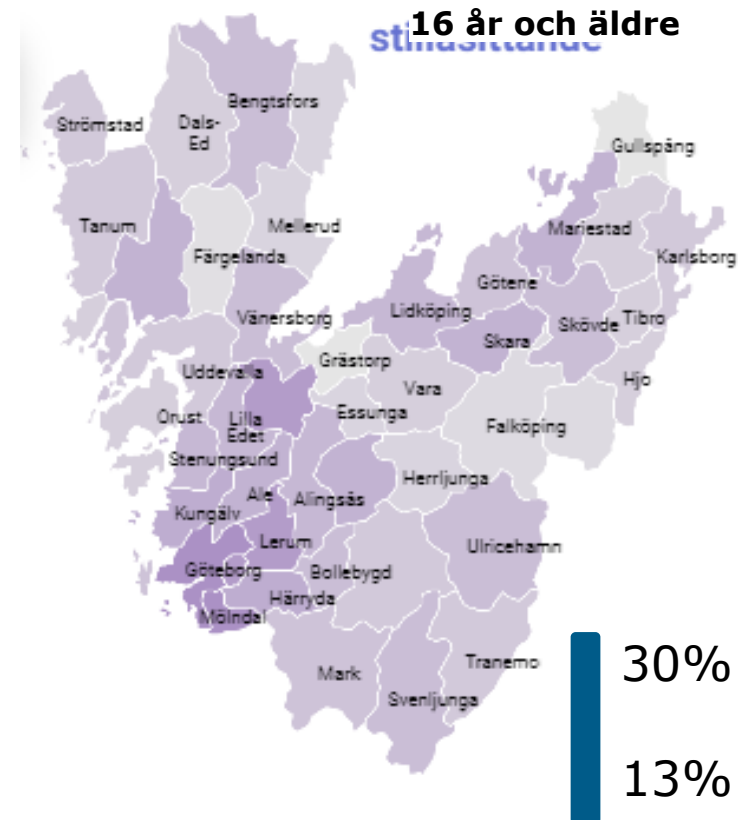
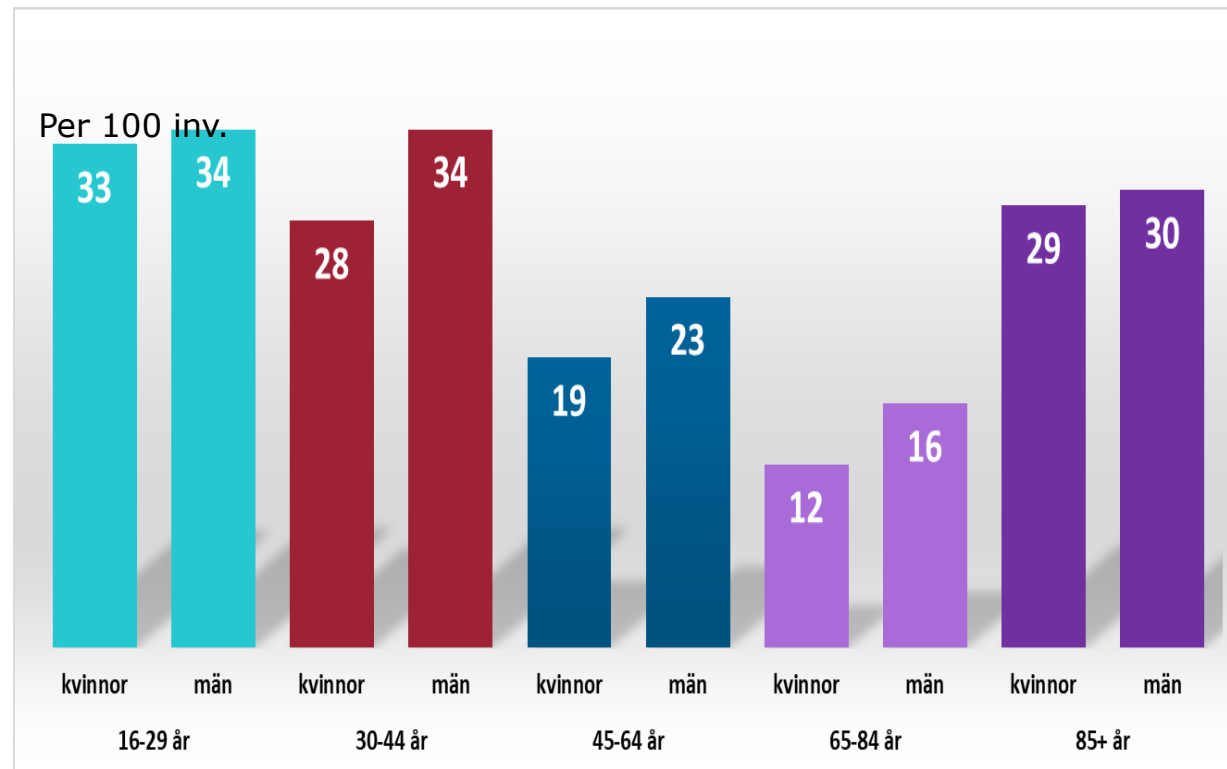

Livsstilsfaktorer

Fysisk aktivitet gynnar hälsan både fysiskt och psykiskt

Stillasittande (10 + timmar/dag)

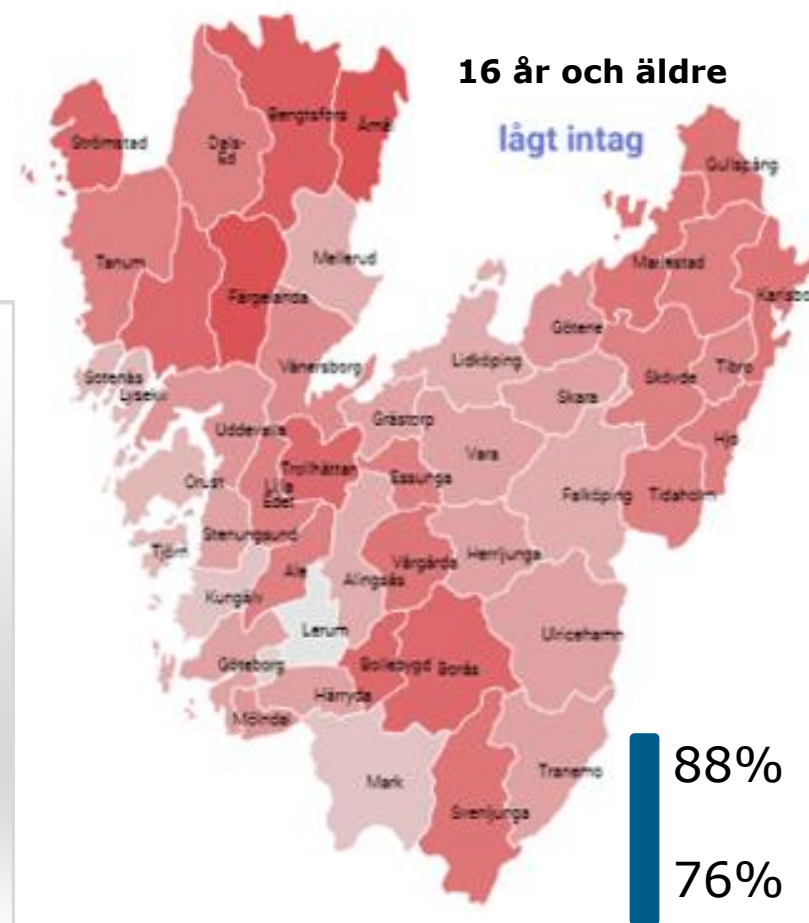
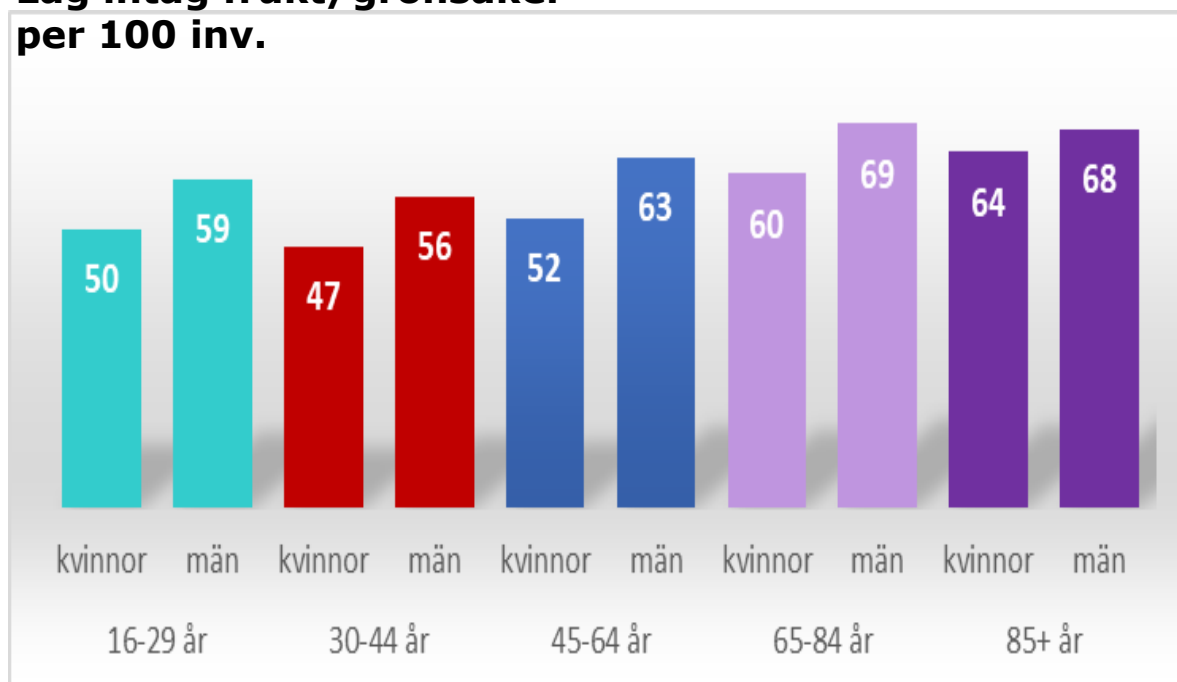
Källa: Hälsa på lika villkor, 2022

Matvanor

Rekommendation:

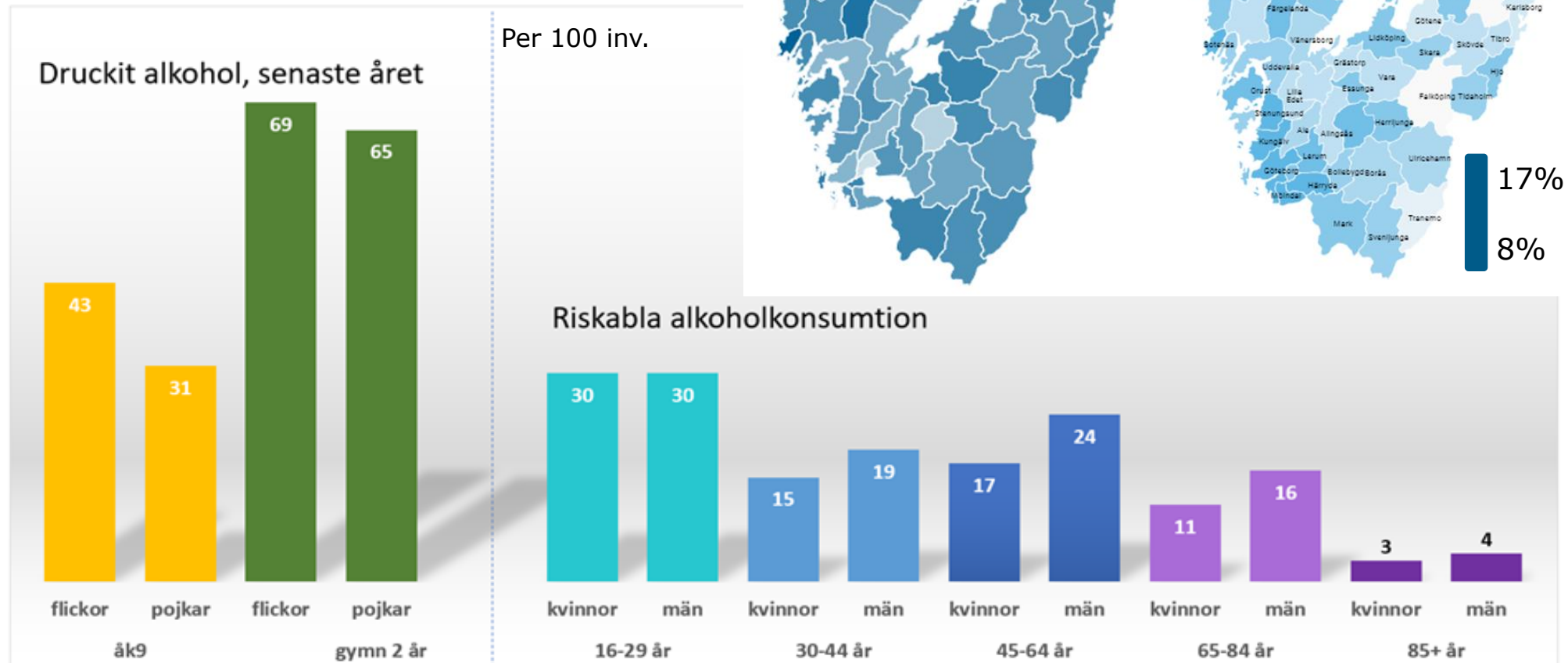
- frukt eller grönsaker minst 3 ggr/dag

Låg intåg frukt/grönsaker per 100 inv.

Källa: Hälsa på lika villkor, 2022

Alkohol bidrar mest till sjukdomsördån

Källa: CAN drogundersökning, 2022

Källa: Hälsa på lika villkor, 2022

Äldres hälsa

- Fallolyckor
- Kognitiv svikt vid misstänkt demens

Äldres hälsa - skörhet och skörhetsskattning

- Ökad ålder påverkar flera organsystem samtidigt
- Viktigt att tidigt identifiera skörhet och kunna erbjuda åtgärder
- CFS (clinical frailty scale)

Äldres hälsa - fallolyckor

- Vanligaste orsaken till att äldre skadar sig
- En av de tio vanligaste dödsorsakerna bland svenskar över 70 år
- Närmare 1000 personer 65 år och äldre dör varje år på grund av fallolyckor
- Sjukhusinläggning ökar risk för infektioner, blodpropp med mera

Äldres hälsa - fallolyckor

- Förebyggande åtgärder
 - Fysisk aktivitet
 - Hälsosamma matvanor
 - Säker hemmiljö
 - God kontroll på läkemedelsintag

Äldres hälsa - kognitiv svikt

Nedsatt förmåga att

- Minnas
- Tänka
- Tala
- Planera aktiviteter

Äldres hälsa - förebyggande insatser

- Seniorträffar
- Träningsmöjligheter för äldre
- Förebyggande hembesök
- Råd om nutrition

Omställningen, Nära vård

Omställningsstrategin

- Nära vård
- Digitalisering
- Kvalitetsutveckling
- Kompetensförsörjning
- Barn och ungas hälsa

Omställning till en God och Nära vård.

Ett mer hälsofrämjande, förebyggande och proaktivt förhållningssätt ger stora vinster för individen och är en nödvändig utveckling för ett ändamålsenligt och effektivt resursutnyttjande.

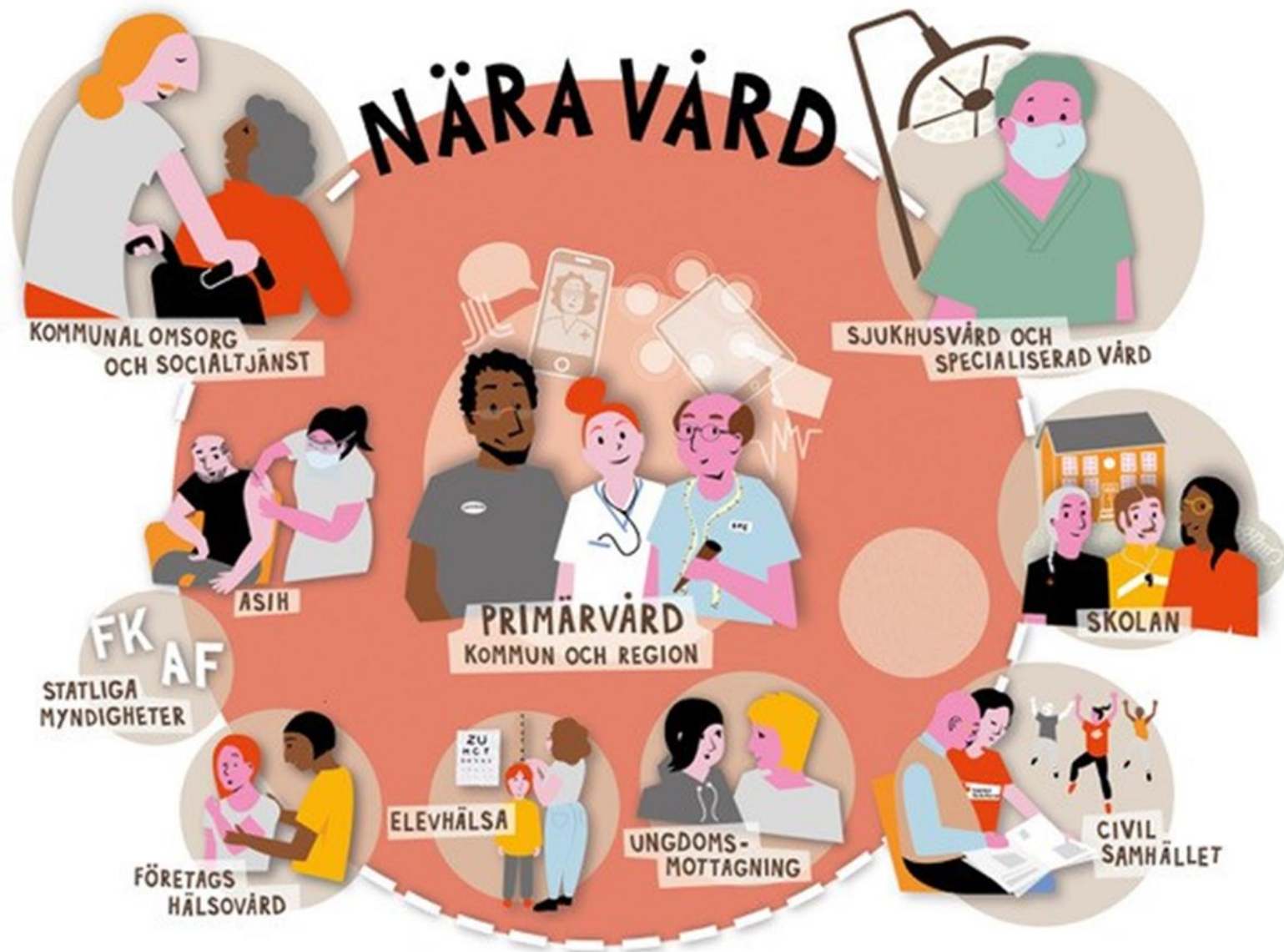
Den vård som är vanligt förekommande i befolkningen eller ofta återkommande för individen ska finnas nära och ges jämlikt, samordnat och personcentrerat.

Primärvården ska utgöra basen i den nära vården och ge en effektiv, bred och lättillgänglig hälso- och sjukvård som samspelar med annan hälso- och sjukvård, elevhälsa, socialtjänst och tandvård.

Mobil vård ska erbjudas på alla vårdnivåer till de som har störst behov och som har svårt att ta sig till vårdinrättningar

Genomförandeplan

Delområdet nedbrutet	Effektmål 2023	Effektmål 2024-2025	Effektmål 2026-2027	Framtidsvision 2028
Delaktighet och medskapande	Det finns en gemensam målbild för arbete med patientinvolvering och struktur för patientkontrakt	Fler patienter är delaktiga och medskapare i sin egen vård och hälsa	Fler patienter är delaktiga och medskapare i sin egen vård och hälsa	Våra patienter är aktiva medskapare i sin egen vård och behandling och trygga med kontinuiteten i vården.
Samverkan	Det finns en gemensam målbild och förslag på struktur inom länet Västra Götaland för ändamålsenlig samverkan på samtliga nivåer och vårdområden	Struktur och arbetssätt för samverkan finns framtaget och används och kännetecknas av en tillitsfull samverkanskultur	Invånaren upplever en sömlös vård i ett sammanhållet hälso- och sjukvårdssystem	Välfungerande vårdssamverkan på lokal, delregional samt länsnivå samt god samverkan med kommunerna (som kännetecknas av en hög grad av tillit och förtroende).
Hälsofrämjande och förebyggande	Det finns en hälsofrämjande inriktning och gemensam bild för proaktiva och tidiga insatser	Goda förutsättningar för utförare att proaktivt erbjuda hälsofrämjande och förebyggande insatser	Invånarna erbjuds hälsofrämjande, proaktiva och tidiga insatser	Västra Götalandsregionens hälsofrämjande och förebyggande arbete stärker invånarnas hälsa och medför minskad risk för att utveckla sjukdom.
	Det finns en plan för utveckling av digitalt stöd för primärpreventiva åtgärder och sekundärprevention	Fler invånare och patienter har tillgång till digitalt stöd för att identifiera risk och stöd för att minska risk för ohälsa.	Genom digitalt stöd identifieras risk för ohälsa och med stöd av nya vårdprocesser och arbetssätt	En proaktiv och preventiv hälso- och sjukvård. Ökad livskvalitet.

Genomförandeplan

Digital tillgänglighet	Invånare har tillgång till fler digitala tjänster vilket har skapat förbättrad tillgänglighet och resursutnyttjande.	Invånaren upplever en ökad tillgänglighet till digitalt vårdutbud vilket ger ett förbättrat resursutnyttjande.	Vårdutbudet är mer digitalt och anpassat för invånarens behov då fler digitala tjänster är utvecklade och patienter har tillgång till nära vård över dygnet.	God tillgänglighet för våra invånare. På rätt vårdnivå utifrån invånarnas behov.
Primärvården är den naturliga ingången för patienten till hälso- och sjukvården	Det finns en regional gemensam inriktning och målbild om vårdens utbud utifrån vårdbehov	Invånarna känner sig trygga med att deras behov tillgodoses i ökad utsträckning genom anpassade arbetssätt och förändrat vårdutbud.	Invånarnas behov tillgodoses jämlikt dygnet runt genom anpassade arbetssätt, förändrat vårdutbud och samverkan mellan aktörer.	God tillgänglighet för våra invånare. På rätt vårdnivå utifrån invånarnas behov och rätt <u>vårdforum/arbetssätt.</u>
Invånarens kontroll över hälsa och egenvård	Invånare har i större utsträckning tillgång till tjänster för att själv hantera sin egen hälsa.	Fler patienter hänvisas till rätt vårdnivå vid digital första kontakt. Ökad upplevelse av kontroll över sitt hälsotillstånd.	Invånare och patienter kan ta ett större ansvar för sin egen hälsa. Fler patienter hänvisas till rätt vårdnivå, med ett ökat utbud, vid digital första kontakt.	Första kontakten oftast digital. Ökad egenvård och kontroll över sin egen hälsa. Ökad livskvalitet. Hälso- och sjukvård bara när det behövs (<u>on-demand</u>).

Primärvård

Definition vårdnivåer

- Med **primärvård** avses hälso- och sjukvårdsverksamhet där öppen vård ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper. Primärvården svarar för behovet av sådana åtgärder i form av medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens.
- **Öppen och sluten vård**
 - Med sluten vård avses hälso- och sjukvård som ges till en patient som är intagen vid en vårdinrättning.
 - Med öppen vård avses annan hälso- och sjukvård än sluten vård

Primärvård, region och kommun

Ny lag 1 juli 2021

- Primärvårdens grunduppdrag beskrivs i kap 13 a. 1 § HSL. Där framgår att regioner och kommuner inom ramen för verksamhet som utgör primärvård särskilt ska
 1. tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov,
 2. se till att vården är lätt tillgänglig,
 3. tillhandahålla förebyggande insatser utifrån såväl befolkningens behov som patientens individuella behov och förutsättningar,
 4. samordna olika insatser för patienten i de fall det är mest ändamålsenligt att samordningen sker inom primärvården,
 5. möjliggöra medverkan vid genomförande av forskningsarbete

Primärvård, kommun

- Kommunen ska enligt 12 kap. 1 § HSL erbjuda hälso- och sjukvård åt personer som efter beslut av kommunen bor i vissa särskilda boendeformer samt under vistelsetid åt personer med beslut om dagverksamhet eller daglig verksamhet. Kommunen får också, enligt 12 kap. 2 § HSL, erbjuda den som vistas i kommunen hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) i ordinärt boende

Primärvården i VGR

Vårdcentraler, rehabenheter (Egen regi Närhälsan, privat regi)

Regionhälsan

- Fast läkarkontakt
- 1100 invånare per specialist och 550 per ST-läkare.

Politiskt uppdrag

- Mer jämlik primärvård i hela regionen
 - Inriktning vårdvalen
 - Krav och Kvalitetsbok (KoK) för 2025
 - Fokusgrupp hösten 2023/våren 2024– regionala pensionärsråd

Delregionala nämnder

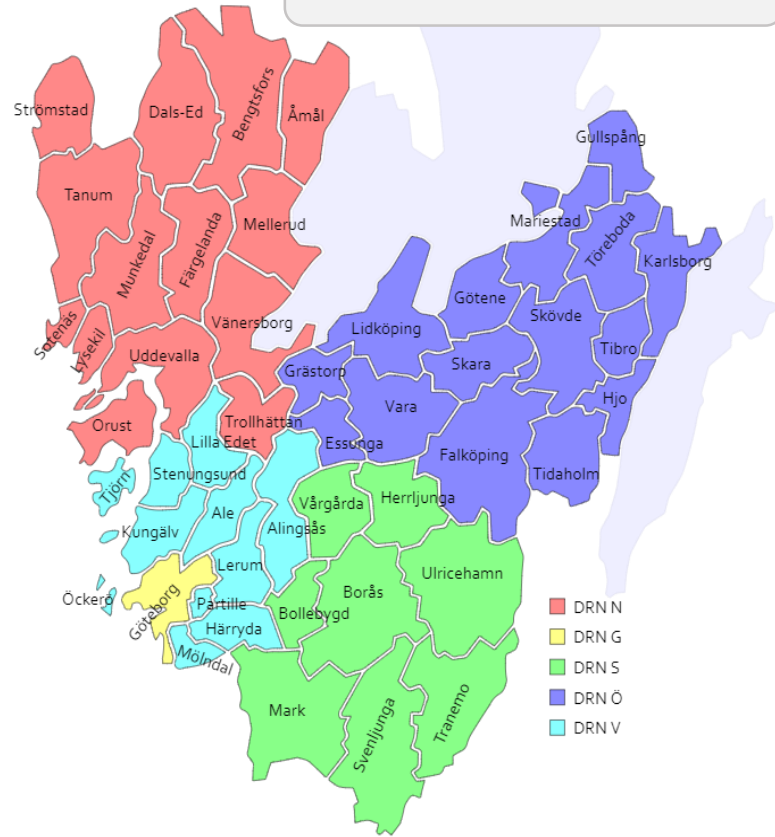

Delregionala nämnderna

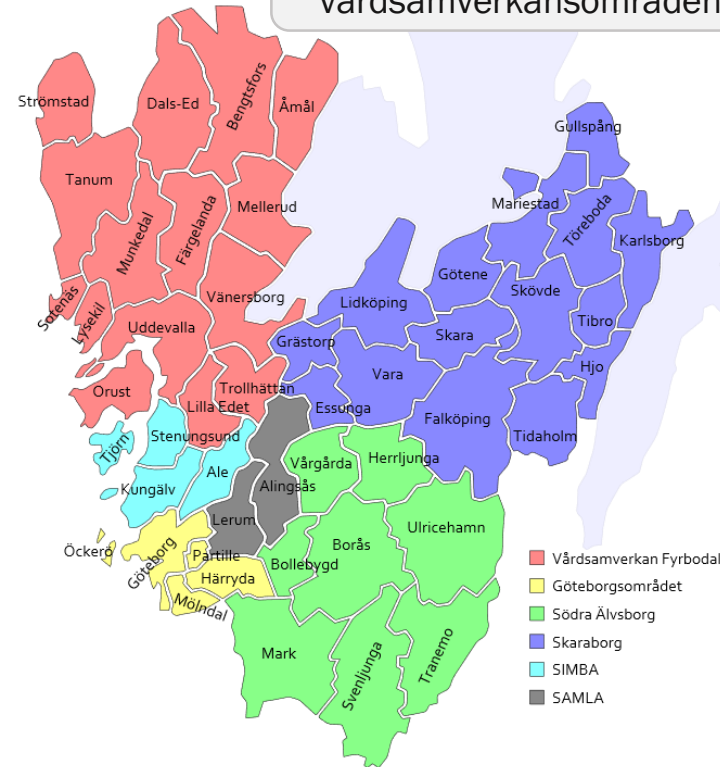
- De delregionala nämnderna verkar för att realisera Västra Götalandsregionens måldokument och strategiska planer inom hälso- och sjukvård och folkhälsa i sitt geografiska område.
- Inom områdena hälso- och sjukvård och folkhälsa ansvarar nämnderna för dialog med kommuner, intresseorganisationer och civila samhället. Nämnderna följer hälso- och sjukvårdens utveckling i sitt geografiska område med särskilt fokus på den nära vården och samordnar dialogen med hälso- och sjukvårdens utförare och kommunerna.
- Nämnderna kan även agera som part för att hantera andra frågor som ligger inom den regionala kompetensen

Delregional tillhörighet

Fem delregionala nämnder

Sex vårdssamverkansområden

Färdplan, Läns-gemensam strategi för god och nära vård

Strategin – både kommun och region.

Strategin sammanfattas i filmen vars länk finns nedan:

Film

Färdplanen finns att läsa i sin helhet på följande länk:

[Färdplan - läns-gemensam strategi för god och nära vård \(vgregion.se\)](#)

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN